

PAINELAITTEIDEN MÄÄRÄAIKAISTARKASTUKSET

Painelaitteiden määräaikaistarkastukset ovat tärkeä osa paineistetun järjestelmän käyttöturvallisuuden varmistamista. Painelaitesäädöstö on uusiutunut kaikilta osiltaan. Käyttöarvoiltaan vaativimmat painelaitteet on edelleen tarkastettava määräajoin.

Miksi määräaikaistarkastuksia tehdään?

Määräaikaistarkastuksilla varmistetaan painelaitteen käyttöturvallisuus. Tarkastuksilla ehkäistään onnettomuuksia, jotka johtuvat käyttöolosuhteiden, sisällön tai ympäristön aiheuttamasta materiaalin kuten teräksen heikkenemisestä (korroosio, halkeamat jne). Myös muut turvallisuuteen vaikuttavat tekijät tarkastetaan. Näitä ovat esimerkiksi painelaitteen käytön valvojan, varavalvojen ja käyttäjien pätevyys, turvallisuuslaitteiden ja -järjestelmien, kuten automatiikan, ratkaisut ja toimintavarmuus sekä ulkoisten rakenteiden kunto. Varsinkin höyrykattilan määräaikaistarkastus käsittää tavallisesti koko kattilalaitoksen.

Mitä painelaitteita määräaikaistarkastus koskee?

Määräaikaistarkastukset on tehtävä käyttöarvoiltaan vaativimmille painelaitteille. Näistä valvontaviranomaisena toimiva Turvatekniikan keskus (TUKES) ylläpitää laitekohtaista rekisteriä. Rekisteröintirajat on annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä painelaiteturvallisuudesta (953/1999), 3 §. Oheisessa taulukossa on esimerkkejä rekisteröitävistä painelaitteista.

Painesäiliö, sisältönä vaaratonta kaasua	$T \leq 120 \text{ °C}$, ja $PS \cdot V > 3000 \text{ bar} \cdot \text{L}$
Painesäiliö, vaarallinen sisältö tai $T > 120 \text{ °C}$	$PS \cdot V > 1000 \text{ bar} \cdot \text{L}$
Autoklaavi	$PS \cdot V > 200 \text{ bar} \cdot \text{L}$
Tulitorvi-tuliputkikattila (höyrykattila)	$PS > 10 \text{ bar}$ tai $PS \cdot V_{\text{neste}} > 500 \text{ bar} \cdot \text{L}$
T=korkein sallittu käyttölämpötila PS=suurin sallittu käyttöpaine V=kokonaistilavuus (L= litraa) V_{neste} =pienin sallittu nestetilavuus	

Kuka tekee tarkastukset?

Säädösten tarkoittamia painelaitteiden tarkastuksia saavat tehdä vain TUKESin hyväksymät tarkastuslaitokset. Saadakseen hyväksymisen tarkastuslaitoksen on osoitettava pätevyytensä ja puolueettomuutensa. TUKESin hyväksymistä tarkastuslaitoksista saa tietoja TUKESin Internet-sivuilta tai puhelimitse. Tarkastuslaitokset antavat lisätietoja tarkastusten tekemisestä ja tarkastuksiin valmistautumisesta.

Kuka vastaa, että tarkastukset tehdään?

Painelaitteen omistaja ja haltija ovat vastuussa siitä, että painelaitteelle tehdään määräaikaistarkastukset vähintään niin usein kuin on säädetty. Omistajan tai haltijan on pyydettävä tarkastus TUKESin hyväksymältä tarkastuslaitokselta.

Millaisia määräaikaistarkastuksia tehdään?

	Toimenpide	Tavallinen aikaväli	
		Painesäiliöt	Kattilat
Ensimmäinen määräaikaistarkastus	Tarkastetaan, että painelaite voidaan ottaa turvallisesti käyttöön	Käyttöönoton yhteydessä	Käyttöönoton yhteydessä
Käyttötarkastus	Käyttöä vastaavissa olosuhteissa tarkastetaan, että painelaitteen ja sen käytön osalta asiat ovat kunnossa	4 vuotta	2 vuotta
Sisäpuolinen tarkastus	Laite tyhjenetään, puhdistetaan ja sen kunto tarkastetaan perusteellisesti	4 vuotta	4 vuotta
Määräaikainen painekoe	Tehdään painekoe ja tutkitaan mahdollisia vuotoja ja muodonmuutoksia	8 vuotta	8 vuotta
Muutostarkastus	Kunto ja turvallisuus tarkastetaan korjausten ja erilaisten muutosten yhteydessä	Tarvittaessa	Tarvittaessa

Ensimmäisen määräaikaistarkastuksen yhteydessä painelaite rekisteröidään. Rekisteriin tallennetaan myöhemmin tietoja kaikista määräaikaistarkastuksista. Tallennettavia tietoja ovat esimerkiksi tekniset perustiedot, seuraavan tarkastuksen laji ja päivämäärä, tarkastushavainnot, omistaja/haltija ja käytön valvoja. Tarkemmin asiasta kerrotaan TUKES-ohjeessa 'Painelaiterekisteri'.

Säädöksissä on annettu joillekin erityisille painelaitteille taulukosta poikkeavia tarkastusaikavälejä. Lisäksi tarkastuslaitos voi siirtää tarkastusajankohtia sekä tarvittaessa pidentää tai lyhentää aikavälejä. Määräaikaistarkastuksia voi eräissä tapauksissa korvata painelaitteen seurannalla tai kunnonvalvontajärjestelmällä. Painelaitteeseen merkitään tarkastuksessa seuraavan tarkastuksen kuukausi ja vuosi.

Lisätietoja:

Painelaitteiden määräaikaistarkastuksista on säädetty:

- painelaitelaki (869/1999)
- asetus painelaitelaisissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksista (890/1999)
- kauppa- ja teollisuusministeriön päätös painelaiteturvallisuudesta (953/1999)

Näihin liittyvä muu painelaitelainsäädäntö:

- asetus kattilalaitosten käytön valvojien pätevyyskirjoista (891/1999)
- kauppa- ja teollisuusministeriön päätös painelaitteista (938/1999)
- kauppa- ja teollisuusministeriön päätös yksinkertaisista painesäiliöistä (917/1999)

Turvatekniikan keskus (TUKES):

- Internet-sivut: www.tukes.fi (säädöksiä, TUKES-ohjeita, säädösten soveltamisohjeita ja tietoja onnettomuuksista)
- Turvatekniikan keskus, PL 123, 00181 HELSINKI
- puh. (09) 61671, faksi (09) 6167 466

